

AI

Vad är det?

Frikopplad Open Source Stack: Väl utvalda open source-projekt som möjliggör flexibilitet, snabb utveckling och enkel utbytbart av delar i plattformen

Man nyttjar det man behöver och tillför i samverkan det som saknas

Fördelar

Säkerhet & kontroll: Känslig data kan hållas inom den egna infrastrukturen.

Kostnadseektivitet: Undviker höga licenskostnader och möjliggör intern skalning. Betala inte per användare, betala för användning. Låg fast kostnad.

Flexibilitet & anpassning: Plattformen kan enkelt anpassas och integreras i olika verksamhetsmiljöer.

Transparens & spårbarhet: Loggning och mätbarhet av användning ger ökad insyn och möjlighet till kontinuerlig utvärdering.

Vanliga användningsområden

Generell säker AI-kollega: Rulla ut AI som kollega för att säkert assistera i dagliga arbetsuppgifter.

Specialiserad säker AI-kollega : Utveckla specialanpassade assistenter för exempelvis HR, teknisk support och intern kommunikation.

Bot-byggande: Exponera och skapa bottar som automatiserar arbetsflöden och processer.

Agenter: Bygg agenter med integrations- och automationsmotorn för att hantera komplexa uppgifter.

Assistenten – Agenter - Botar

Egenskap	AI-assistenten	AI-botar	AI-agenter
Syfte	Hjälpa användaren med uppgifter och informationssökning	Automatisera uppgifter och interaktioner	Utföra självständiga uppdrag och fatta beslut
Interaktion	Mänsklig input krävs för det mesta	Förprogrammerade svar, oftast begränsat	Självständig interaktion med omvärlden
Autonomi	Låg till måttlig (kräver mänskliga instruktioner)	Låg till måttlig (kan agera automatiskt men inom ramar)	Hög (kan fatta egna beslut och anpassa sig)
Användningsområden	Digitala assistenter, support, informationssökning	Kundtjänst, e-handel, spel, sociala medier	Autonoma system, robotik, cybersäkerhet, forskning
Exempel	ChatGPT, Siri, Alexa	Webbchattbotar, helpdesk-botar	Autonoma bilar, AI-drivna finansiella system, cybersäkerhetsagenter
Lärande	Kan förbättras via träning men oftast statisk under användning	Ofta regelbaserad eller med begränsad AI-inläring	Kan använda maskininläring för att förbättra sin prestanda över tid

Sambruks AI-plattform

Förmågor

Förmågor	Vad	Beskrivning	Licensmodell
Användarhantering	KeyCloak	Identitets- och åtkomsthantering (IAM), SSO och rollbaserad åtkomst	Apache License 2.0
AI gränssnitt	OpenWebUI	Webbaserat användargränssnitt för att interagera med AI-modeller lokalt eller via API	BSD 3-Clause License
Kunskap/RAG	ChromaDB	Vektordatabas för att lagra embeddingar och möjliggöra Retrieval-Augmented Generation (RAG)	Apache License 2.0
Lokal (privat) LLM	Ollama på delad EU server	Lokal LLM-lösning som körs i en EU-miljö för att uppfylla dataskyddskrav	MIT
Integration/automation	Kestra	Plattform för orkestrering av arbetsflöden och dataprocesser och bygga agentisk funktionalitet	Apache License 2.0
Loggning/mätning	Helicone	Verktyg för att logga, övervaka och analysera anrop till AI-modeller samt deras prestanda	Apache License 2.0
Säker och skalbar drift	Kubernetes på EU moln (även on prem möjligt)	SBOM, Loggning, Sårbarhetsscanning, Monitorering, Backuper, Skalning, Lastbalansering	K8S

Språkmodeller

Språkmodeller	Vad	Beskrivning	Licensmodell
EU LLM	Mistral	En Europa-baserad LLM för att möta EU-regler kring dataskydd och lagkrav	Proprietary
3e land LLM	OpenAI, Anthropic, Google, X.ai, etc	Molnbaserade LLM:er utanför EU, med andra jurisdiktioner och dataskyddsregler	Proprietary
Transkribering	Whisper (KB whisper på lokal LLM)	AI-baserad röst-till-text-transkribering av ljud och video, med stöd för flera språk och hög precision	MIT
Bild- och videogenerering	Flux, Recraft, Ideogram, Wan	Modeller för att generera och manipulera bilder	Diverse

Ett scenario

Björksta kommun

Scenario: AI-stödd handläggning och medborgardialog i Björksta kommun

Bakgrund

Björksta kommun har under flera år arbetat med digitalisering av sina verksamheter, men står fortfarande inför utmaningar som:

- Handläggningstider inom socialtjänsten
- Bristande möjlighet till individuell hjälp via e-tjänster
- Behov av att avlasta första linjens support
- Behov av uppföljning och analys av hur AI-stödda tjänster används

Kommunen ansluter sig till **Sambruks öppna AI-plattform** och sätter upp ett första pilotområde:

Stöd till medborgare och handläggare inom ekonomiskt bistånd.

1. Keycloak – Identitet och åtkomstkontroll

Keycloak integreras med kommunens Active Directory, vilket möjliggör:

- **SSO** för alla anställda – handläggare kan logga in till AI-verktyg utan extra lösenord.
- **Rollstyrd åtkomst** – endast socialsekreterare får tillgång till särskilda interna AI-flöden.
- **Medborgarinloggning via BankID** – för framtida publik AI-tjänst med verifierade användare.

2. OpenWebUI – Gränssnitt för AI-dialog

Via OpenWebUI skapas två AI-drivna chattfunktioner:

För medborgare:

En chattbot som:

- Besvarar frågor om rätten till ekonomiskt bistånd
- Hjälper till att förstå regler, förklara vad som menas med "arbetsförmåga" eller "försörjningsplikt"
- Guidar i att fylla i ansökan via kommunens e-tjänst

Språket är anpassat, empatiskt och begripligt – språklig förenkling sker automatiskt genom prompt-engineering.

För handläggare:

En expertassistent som:

- Hjälper till att tolka Socialtjänstlagen
- Ger förslag på beslut baserat på inmatade uppgifter
- Visar liknande ärenden (utan persondata) för att främja rättssäkerhet

3. ChromaDB – Vektordatabas för semantisk sökning

ChromaDB används för:

- Att lagra strukturerad kunskap: lagtexter, vägledningar från Socialstyrelsen, lokala riktlinjer
- Att möjliggöra **RAG (Retrieval-Augmented Generation)** där AI:n hämtar fakta från denna källa innan svar genereras

Med detta blir svaren både förankrade och förklarande:

"Enligt Socialstyrelsens vägledning (kap. 3, s. 12) ska kommuner beakta om det finns särskilda skäl vid tillfälligt behov..."

4. Kestra – Flödeshantering och automation

Kestra används för att bygga automatiserade flöden för både handläggare och IT-avdelningen.

Exempel på flöden:

- När en medborgare chattar och anger att hen har akuta behov → automatisk notifiering till socialjouren.
- När nya riktlinjer publiceras → Kestra-flöde för att uppdatera ChromaDB och meddela AI-assistenterna.
- När ett ärende når beslutspunkt → AI genererar utkast till beslutstext, skickas till handläggare för granskning.

5. Helicone – Statistik och analys

För att följa upp användningen används Helicone till att:

- Se vilka frågor som ställs oftast till AI:n
- Följa svarens kvalitet och användarnas nöjdhet (enkät efter varje session)
- Identifiera behov av förbättring i underliggande kunskapsbas
- Upptäcka ovanliga mönster eller missförstånd (t.ex. "många frågor om 'akut behov' men AI ger för komplexa svar")

Detta används av både socialförvaltningen och digitaliseringsstaben i kommunen.

6. Ollama – Lokala språkmodeller

Kommunen använder Ollama för att:

- Köra språkmodeller lokalt, vilket minskar kostnader och integritetsrisker
- Undvika att persondata lämnar kommunens infrastruktur
- Anpassa modeller till svenska myndighetstermer genom finjustering

Exempel på använd modell: `openchat-3.5-sv-finetuned`, tränad med Sambruks promptbibliotek och Socialstyrelsens dokumentation.

Sammanfattning

- Genom samverkan inom Sambruk kan man kan lära av varandra och samfinansiera utveckling av verktyg och kunskap om användande av verktyg.
- Börja litet om ni vill, skala upp i er egen takt.
- Kort startsträcka.
- Nyttja enkelt som Sambruksmedlem.

Prismodell

	Säker sandlåda institutionsplattform för utvärdering och lärande	AI Plattform Fullständig AI förmåga
Förmågor		
Antal användare	20	20+
AI assistentgränssnitt	✓	✓
Kunskap/RAG	✓	✓
Webbsök/research	✓	✓
API endpoints	✗	✓
Agentiska arbetsflöden & integration	✗	(tillägg)
Central användarhantering	✗	installationskostnad
Loggning/övervakning/analys	✗	(tillägg)
Egen lokal LLM	✗	(tillägg)
EU LLM (Mistral, Scaleways)	✓	✓
3e land LLM (OpenAI, Anthropic, x.ai, Google)	✓	✓
Bild-ljud och videogenerering	✗	✓
Bildanalys	✓	✓
Transkribering (enkel)	✓	✓
Filtrering för känsliga uppgifter	✓	✓
Webbskrapning (enkel)	✓	✓
Säker och skalbar drift	✓	✓

ID	Priser		
A	Säker sandlåda	6 000 kr /mån	Max 20 användare
B	AI Plattform	12 000 kr /mån	20+ användare
C	Uppsättning, utbildning	30 000 kr	Engångskostnad
D	Plattform för agentiska arbetsflöden/integration	3 000 kr / mån	Utöver B
E	Plattform för loggning, övervakning och analys av anrop till AI-modeller samt deras prestanda	3 000 kr / mån	Utöver B
F	Koppling till katalogtjänst (SSO)	pris per timme	ca 30-50 timmar
G	Utökad kapacitet för att hantera utökat användande (aktuellt efter ca 100 anv)	1 000 kr / mån	16 CPU, 32 GB ram, 320 GB disk
H	Tokenförbrukning för LLM	faktiskt kostnad + 20%	
I	Svensk LLM (fair use)	5 000 kr / mån	Utöver B
J	Egen privat LLM	3 000 kr / mån + GPU	Utöver B
K	GPU server (NVIDIA RTX 4000)	3 000 kr / mån	20 GB VRAM (≈ 12B model)
L	GPU server (NVIDIA RTX 6000)	12 000 kr / mån	48 GB VRAM (≈ 32B model)
M	GPU server (NVIDIA H100)	på förfrågan	80 GB VRAM (70B model)

Tjänster		
AI-Coach/förändringsledning	1600 kr/h	Rådgivning för AI frågor
AI-Arkitekt	1600 kr/h	AI-Arkitektur
AI-Utvecklare	1200 kr/h	Utveckling av lösningar
Supportpaket		
Support - 8 timmar/månad	10 000kr	
Ärendportal - registrering av ärenden	Ingår	
Beredskap AI-coach ordinarie arbetstid (vardagar 08:00–17:00).	Ingår	
Prioriterad åtgärdsplan vid allvarliga incidenter.	Ingår	
Exempel på vad AI-coachen hjälper till med:		
- Hjälp med felsökning, systemintegrationer och tekniska frågor.	Per timme	
- Rådgivning kring optimal användning av AI-modellerna.	Per timme	
- Stöd vid uppdateringar och små justeringar av AI-modeller.	Per timme	
Utökad beredskap		
Utökad beredskap helgfria vardagar (07:00-22:00)	2 000kr	
Utökad beredskap helg och röda dagar (07:00-22:00)	3 000kr	

Nästa steg

- Intresseanmälan från intresserade medlemmar: thomas.wennersten@sambruk.se
- Skapande av samverkansavtal
- Etablera samverkans enligt Sambruks förvaltningsmodell
- Avtalstecknande och uppstartsprojekt – April / Maj 2025